

KURATORIUM
OŚWIATY
W KRAKOWIE

Kod ucznia

Małopolski Konkurs Historyczny

dla uczniów gimnazjum

rok szkolny 2016/2017

„Polska Jagiellonów na tle historii Europy i świata”

20 lutego 2017

etap wojewódzki

Wypełnia Komisja wojewódzka

Miejsce na dane ucznia

Numer Zadania	Maksymalna liczba punktów możliwa do uzyskania w poszczególnych zadaniach	Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika w poszczególnych zadaniach
1.	1	
2.	1	
3.	7	
4.	2	
5.	4	
6.	4	
7.	2	
8.	2	
9.	4	
10.	1	
11.	1	
12.	4	
13.	4	
14.	3	
15.	2	
16.	8	
17.	1	
18.	5	
19.	4	
20.	3	
21.	4	
22.	2	
23.	9	
24.	3	
25.	2	
26.	1	
27.	6	
Suma punktów	Możliwych punktów do uzyskania: 90	Uzyskanych punktów :

Ilość uzyskanych punktów po weryfikacji

Kod osoby sprawdzającej :

Kod osoby weryfikującej :

Droga Gimnazjalistko, Drogi Gimnazjalisto!

Przed rozpoczęciem pracy przeczytaj poniższą instrukcję.

1. Zakoduj swoją pracę. Nie podpisuj kartek imieniem i nazwiskiem.
2. Przed Tobą zestaw 27 zadań konkursowych.
3. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań możesz uzyskać **90 punktów**.
4. Przy każdym zadaniu podana jest maksymalna ilość punktów, którą można uzyskać.
5. Na rozwiązanie zestawu masz **90 minut**. Komisja konkursowa 15 minut przed końcem przypomni Ci o upływającym czasie.
6. Czytaj uważnie wszystkie polecenia.
7. Odpowiedzi należy wpisywać tylko długopisem lub piórem z atramentem koloru czarnego lub niebieskiego. Odpowiedzi zapisane ołówkiem nie będą oceniane.
8. Pisz czytelnie – odpowiedzi nieczytelne nie będą oceniane!
9. Zapisuj słowa w pełnym brzmieniu – nie stosuj skrótów. Błędne zapisy nazwisk, nazw, pojęć, terminów, dat powoduje nieprzyznanie punktów.
10. Błędne zapisy wyraźnie przekreśl. Przy błędnych zaznaczeniach w pytaniach testowych należy pisać: dobrze, źle.
11. Nie wolno używać korektora – zadanie, w którym użyto korektora nie będzie oceniane.
12. Brudnopis nie podlega ocenie.
13. Wyłącz telefon komórkowy, jeśli go posiadasz.
14. Stwierdzenie niesamodzielności pracy lub przeszkadzanie innym, spowoduje wykluczenie Cię z udziału w konkursie.

Życzymy Ci powodzenia!

Organizatorzy konkursu

Zadanie 1 (1 punkt)

Podkreśl prawidłową odpowiedź:

Elekcja Jagiełły na tron Polski odbyła się 2 lutego 1386 roku na ogólnym zjeździe szlachty w:

- A. Krakowie
- B. Lublinie
- C. Warszawie
- D. Krewie

Zadanie 2 (1 punkt)

Napisz nazwę wydarzenia opisanego w tekście.

„[...] wybrał się do Litwy , gdzie jeszcze dotychczas Chrystus był nieznany i nienawidzony [...] Przybywszy na Litwę, złożył w dzień popielcowy zjazd walny w Wilnie. Na który, gdy z rozkazu króla zebrali się bracia królewscy, Skiergiełło, książę trocki, Witold książę grodzieński, Włodzimierz książę kijowski [...] Władysław król polski, z pomocą chrześcijańskich książąt, którzy wraz z nim przybyli, pracował nad szlachtą i ludem, aby porzuciwszy fałszywych bogów, dotychczas w ślepotcie pogańskiej wyznawanych, skłonili się do uznania i czcili jednego prawdziwego Boga i przyjęcia prawdziwej chrześcijańskiej religii”.

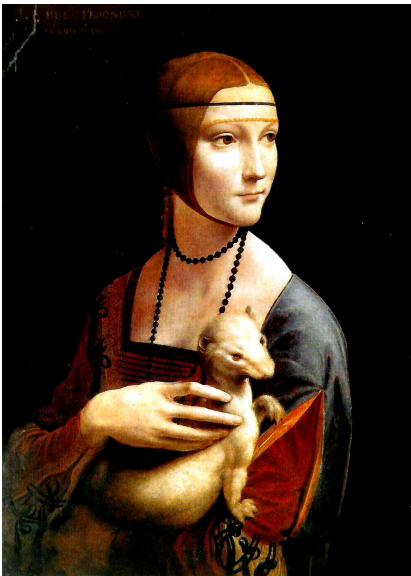
Wielka Historia Polski t. 3 ; Krzysztof Baczkowski, Dzieje Polski późnośredniowiecznej (1370 – 1506) str. 70

Nazwa wydarzenia opisanego w tekście

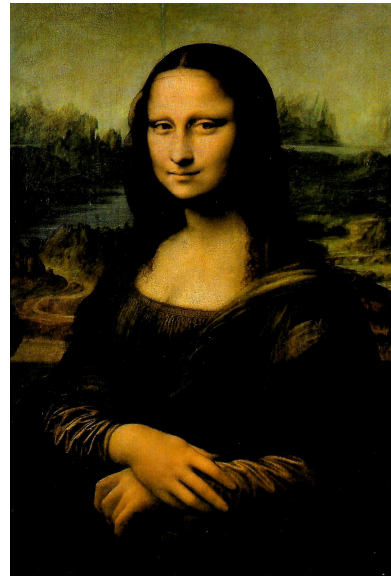
Zadanie 3 (7 punktów)

Zapoznaj się obrazami A i B oraz odpowiedz na pytania:

A.

B

Wielka kolekcja wielkich malarzy; Poznań 2006

1. Napisz imię i nazwisko autora obrazów

2. Napisz tytuły obrazów:

- obraz A

- obraz B

3. Napisz nazwy muzeów w zbiorach których znajdują się te obrazy:

- obraz A

- obraz B

4. Napisz nazwy miast w których znajdują się wyżej wymienione muzea:

- muzeum A

- muzeum B

Zadanie 4 (2 punkty)

Uzupełnij poniższy tekst:

Bardzo duży wpływ na rozprzestrzenianie się nowych idei miało upowszechnienie druku. Około 1450 roku niemiecki drukarz (imię i nazwisko) wynalazł ruchome czcionki drukarskie. Wynalazek ten doprowadził do obniżenia ceny i zwiększenie dostępności książek. Przyśpieszyło to rozpowszechnianie nowych poglądów humanistycznych i religijnych. Pierwszą książką wydrukowaną w nowy sposób była (tytuł książki).

Zadanie 5 (4 punkty)

Do podanych notek biograficznych wybitnych przedstawicieli odrodzenia dopisz imiona i nazwiska wybierając spośród podanych poniżej.

Jan Kochanowski Leonardo da Vinci Tomasz Morus Mikołaj Kopernik Michał Anioł Buonarotti

A. (1475 – 1564) rzeźbiarz, malarz, architekt i poeta, wychowywał się na dworze Wawrzyńca Wspaniałego we Florencji. Przez papieża Juliusza II został wezwany do Rzymu w celu pokrycia freskami ścian i sklepienia Kaplicy Sykstyńskiej. W 1541 freski uzupełnił wizją Sądu Ostatecznego. Zaprojektował nową zabudowę Kapitolu.

B. (1478 – 1535) prawnik, dyplomata i polityk, poseł do parlamentu, kanclerz królestwa Anglii, odmówił uznania supremacji królewskiej nad Kościołem anglikańskim. Utracił stanowisko i został święty. W swoim dziele *Utopia* opisał scentralizowane państwo na wymyślonej wyspie, której nazwa dała początek prądowi umysłowemu i gatunkowi literackiemu.

C. (1530 - 1584) wybitny poeta. Swoje uczucia, po śmierci córki Urszuli, opisał w *Trenach* - po raz pierwszy w literaturze światowej dziecko stało się człowiekiem, miłość rodzicielska ukazała swój pełny wymiar. Ukształtował nowatorską syntezę uczuciowości humanistycznej.

D. (1473 – 1543) astronom, matematyk i ekonomista. Studiował w Akademii Krakowskiej i uniwersytetach włoskich. Po powrocie do kraju przyjął święcenia duchowne i osiadł na Warmii. Przedstawił teorię budowy świata w którym Słońce jest w centrum, a Ziemia wraz z pozostałymi planetami krążą wokół niego. Jego teoria została potępiona przez Kościół katolicki.

Zadanie 6 (4 punkty)

Na podstawie tekstu źródłowego oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Fragmencie mowy Jana Bażyńskiego, przywódcy Związku Pruskiego, do króla polskiego.

Nie tajno, miłościwy królu, tobie i twojej radzie, [...] ile krzywd i niegodziwości [...] wycierpieliśmy od mistrza i zakonu pruskiego. [...] Przyciśnieni tak wielką niedolą, uczyniliśmy wszyscy między sobą związek, abyśmy się od tyłu cierpień zastonić mogli. [...] Cesarz [...], unieważniwszy wyrokiem swoim nasz związek, skazał nas na [...] wieczne poddaństwo mistrzowi i zakonowi [...]. Ten więc wyrok cesarza spowodował nas do wypowiedzenia posłuszeństwa Krzyżakom i podniesienia przeciw nim oręża [...]. W ciągu kilku dni orężem naszym przeszło dwadzieścia zdobyliśmy zamków [...]. Przeto udajemy się do Majestatu twego z prośbą, abyś raczył przyjąć za twoich i królestwa twego wieczystych poddanych i hołdowników, i wcielił do Królestwa Polskiego, od którego jesteśmy oderwani.

Teksty źródłowe do nauki historii w szkole, nr 12, Warszawa 1959, s. 32–33.

A. Napisz do którego króla polskiego zwracał się Jan Bażyński:

(imię i przydomek)

B. Na podstawie tekstu wymień dwie formy oporu stosowane przez ludność Pomorza przeciwko zakonowi krzyżackiemu

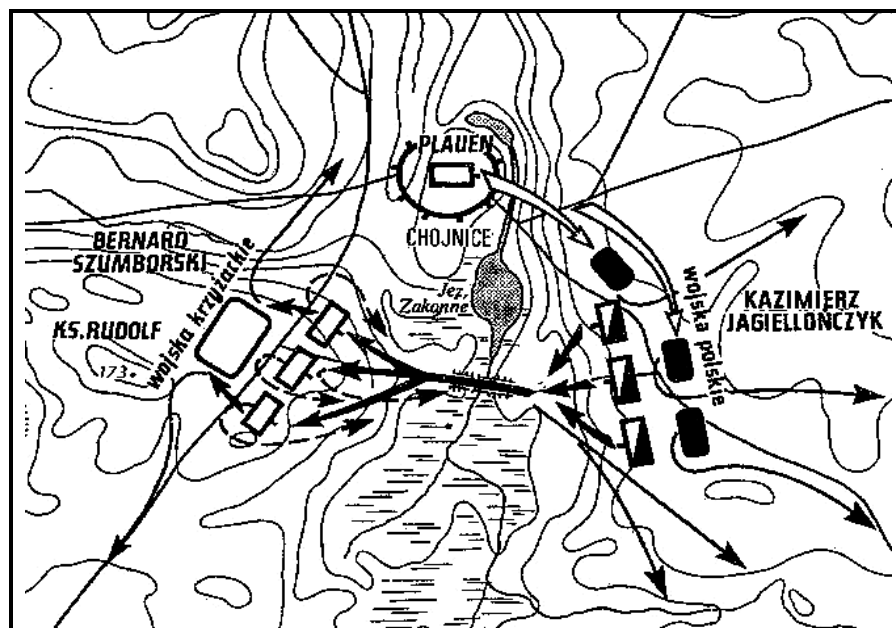
-
-

C. Bezpośrednim następstwem mowy Jana Bażyńskiego było wydanie przez króla aktu prawnego dotyczącego włączenia tych ziem do Polski. Napisz nazwę tego dokumentu.

.....

Zadanie 7 (2 punkty)

Zapoznaj się z planem bitwy i odpowiedz na pytania:

Janusz Sikorski; *Zarys historii wojskowości powszechnej do końca XIX w.* s.285

Napisz nazwę miejscowości i roczną datę bitwy:

A. nazwa miejscowości

B. roczna data

Zadanie 8 2 punkty

Terytoria odzyskane przez Polskę wyniku tzw. II pokoju toruńskiego zostały nazwane Prusami Królewskimi. Podkreśl nazwy ziem, które **nie wchodziły** w skład Prus Królewskich.

Ziemia Michałowska, Ziemia Dobrzyńska, Ziemia Chełmińska,
Pomorze Gdańskie, Ziemia Łęczycka, Żuławy

Zadanie 9 (4 punkty)

Poniżej zostały umieszczone fragmenty przywilejów szlacheckich. Uzupełnij tabelę wpisując w odpowiednie miejsca: roczne daty nadania oraz panującego wtedy w Polsce władcę.

Treść przywileju	rok nadania	Panujący władca
A. „... <i>Nieużytecznego sołtysa pan w dziedzictwie mając albo krnąbrnego może nakazać mu sołectwo jego sprzedać, który by nie mógł mieć nabywcy, wtedy ów dziedzic z wymienionym sołtysiem powinien i są zobowiązani przyjść przed sędziego ziemskiego[...] pan po zapłaceniu owej taksy pieniężnej dla siebie sołectwo otrzyma</i> ”		
B. „... <i>iż odtąd na potomne czasy nic nowego (nihil novi) stanowionym być nie ma przez nas i następców naszych nie mogło być ustanowione bez wspólnego przyzwolenia panów rady i postów ziemskich...</i> ”		

Zadanie 10 (1 punkt)

Podkreśl prawidłową odpowiedź:

Po raz pierwszy w Polsce sejm, jako dwuizbowy parlament, został zwołany w 1493 roku przez króla :

- A. Kazimierza Jagiellończyka
- B. Jana Olbrachta
- C. Aleksandra Jagiellończyka
- D. Zygmunta I Starego

Zadanie 11 (1 punkt)

Na zlecenie Zygmunta Augusta wykonano dekoracyjne tkaniny przedstawiające m.in. sceny biblijne, krajobrazy, zwierzęta itp., zdobiące do dzisiaj wawelskie komnaty. Nazwa ich pochodzi od francuskiego miasta. Podkreśl prawidłową nazwę tych tkanin:

- a. kurdybany
- b. kilimy
- c. arrasy
- d. dywany

Zadanie 12 (4 punkty)**Miasta i ludność miejska w Polsce w XV wieku**

Nazwa terytorium	Miasta ogółem		Miasta o liczbie ponad 2 tys. mieszkańców	
	Liczba miast	liczba ludności w tys.	Liczba miast	liczba ludności w tys.
Małopolska	147	143,8	1	14
Wielkopolska	242	209,8	1	8
Mazowsze	88	66,0	-	-
Prusy Królewskie	49	102,8	3	57

Na podstawie: *Wielka historia Polski*, t. 3, Kraków 1999, s. 162.

Uwaga: Znak „-” jest stosowany w tabeli statystycznej, w przypadku gdy zjawisko nie występuje.

Na podstawie danych statystycznych umieszczonych w tabeli rozstrzygnij, które z poniższych zdań są prawdziwe, a które fałszywe. Przy zdaniach prawdziwych wpisz **prawda**, a przy zdaniach fałszywych **fałsz**.

A	W Małopolsce było więcej miast niż w sumie na Mazowszu i w Prusach Królewskich	
B	Największa liczba ludności mieszkała w miastach Wielkopolski, a najmniejsza liczba żyła w miastach Małopolski	
C	Najwięcej miast liczących ponad 2 tys. mieszkańców znajdowało się w Wielkopolsce	
D	Ponad połowa ludności miejskiej w Prusach Królewskich mieszkała w trzech miastach liczących ponad 2 tys. mieszkańców.	

Zadanie 13 (4 punkty)

Obok notek biograficznych podróżników i konkwistadorów wpisz właściwe imię i nazwisko wybrane spośród podanych poniżej.

Amerigo Vespucci Ferdynand Cortez Bartolomeo Diaz Francisco Pizarro Krzysztof Kolumb

A. (1478 – 1541) pochodził z Hiszpanii. Podróżnik i konkwistador. Opanował państwo Inków w Peru. Uwięził i następnie zgładził władcę Inków Atahualpę.

B. (1451 – 1512) włoski żeglarz i podróżnik. Uczestniczył w wielu wyprawach odkrywczych m.in. do Brazylii. Opisał nowo odkryte terytoria jako Nowy Świat. Nazwę nowego lądu utworzono od jego imienia.

C. (1450 – 1500) portugalski żeglarz i odkrywca. Jako pierwszy Europejczyk, w 1488 roku, dopłynął do Przylądka Dobrej Nadziei. Pomógł w zaplanowaniu udanej wyprawy Vasco da Gamy do Indii.

D. (1485 – 1547) hiszpański szlachcic i konkwistador. W latach 1519 – 1521 podbił imperium Azteków. Zdobył stolicę Tenochtitlan, doprowadził do śmierci Montezumy II.

Zadanie 14 (3 punkty)

Na podstawie ryciny przedstawiającej przybycie Krzysztofa Kolumba na wyspę San Salvador oraz wiedzy własnej odpowiedz na pytania:

J.B. Duroselle, *Europa. Historia narodów*, Warszawa 2002, s. 195

A. Napisz roczną datę przedstawionego wydarzenia

B. Napisz cywilizacyjny cel tej wyprawy do którego przystąpili odkrywcy niezwłocznie po wylądowaniu na wyspie. Wskaż jeden element graficzny ryciny potwierdzający Twoją odpowiedź:

- cywilizacyjny cel wyprawy
- element graficzny

Zadanie 15 (2 punkty)

Napisz nazwy państw, które w XVI wieku powołały instytucje mające na celu zarządzanie posiadłościami kolonialnymi:

- A. Rada do spraw Indii.. ..
- B. Estado da India (Państwo Indyjskie)

Zadanie 18 (5 punktów)

Zapoznaj się z fragmentem reprodukcji obrazu Jana Matejki i odpowiedz na pytania:

Andrzej Ryszkiewicz, *Malarstwo polskie*, AURIGA, 1989

A. Napisz nazwę wydarzenia i miejsce w którym się odbyło:

1. nazwa wydarzenia
2. miejsce (nazwa miasta)

B. Rozpoznaj postacie namalowane na obrazie

1. postać siedząca na tronie (imię i przydomek)
2. postać klęcząca (imię i nazwisko)
3. stojący chłopiec (dwa imiona)

Zadanie 19 (4 punkty)

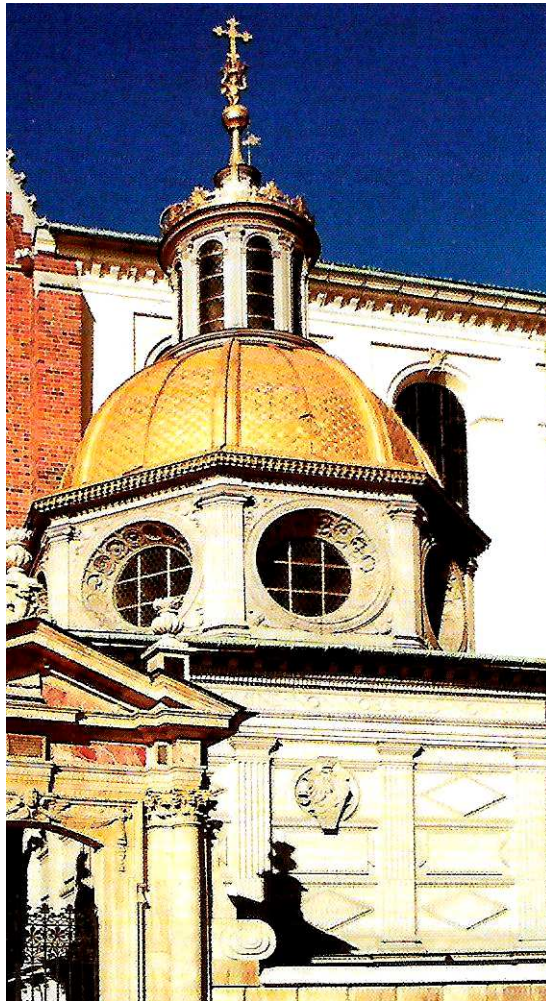
Przyporządkuj dzieła do ich autorów: (należy wpisać tylko oznaczenia cyfrowe wybierając spośród podanych poniżej)

1. „O poprawie Rzeczypospolitej”
2. „Odprawa posłów greckich”
3. „Pochwała głupoty”
4. „Traktat o dwóch Sarmacjach”
5. „Krótka rozprawa między trzema osobami, Panem, Wójtem i Plebanem”

- A. Jan Kochanowski -
- B. Mikołaj Rej -
- C. Andrzej Frycz Modrzewski -
- D. Erazm z Rotterdamu -

Zadanie 20 (3 punkty)

Na podstawie fotografii oraz wiedzy własnej odpowiedz na pytania.

Wielka Historia Polski t. 4; Stanisław Grzybowski, *Dzieje Polski i Litwy (1506 – 1648)* str.39

- A. Napisz nazwę przedstawionej na zdjęciu budowli
- B. Napisz w jakim stylu została zbudowana
- C. Napisz na polecenie którego króla została zbudowana (imię i przydomek)
.....

Zadanie 21 (4 punkty)

Wypisz nazwy świątyń w których modlili się wyznawcy religii. Należy wypisać tylko spośród podanych poniżej:

zbór meczet synagoga kościół cerkiew
--

- A. katolicy
- B. prawosławni
- C. luteranie
- D. judaizmu

Zadanie 22 (2punkty)

Wymień dwa sakramenty wspólne w Kościele katolickim i luterańskim.

.....

Zadanie 23 (9 punktów)

Uzupełnij tekst oraz tabelę.

Najważniejsze reformy Kościoła katolickiego w XVI wieku przeprowadzono na soborze zwołanym przez papieża (imię i numer) w (nazwa miasta). Najważniejsze decyzje soboru zostały podjęte w trzech podstawowych dziedzinach: teologii, dyscypliny i duszpasterstwa.

Podane poniżej postanowienia wpisz w odpowiednie rubryki tabeli; (należy wpisać tylko literowe oznaczenia postanowień)

teologia	dyscyplina	duszpasterstwo

- A. obowiązkowa rejestracja w księgach parafialnych chrztów, ślubów i pogrzebów
- B. do zbawienia potrzebne są także dobre uczynki
- C. rozwinięto system seminariów duchownych
- D. biskupi mają obowiązek przeprowadzania okresowych wizytacji parafii
- E. potwierdzenie wiary w siedem sakramentów
- F. Pismo Święte może być interpretowane tylko przez papieża i dostojników kościelnych
- G. potępienie doktryny predestynacji

Zadanie 24 (3punkty)

Poszczególne wyznania religijne w Polsce bardzo dużą rolę przywiązywały do szkolnictwa. Napisz wyznania, które prowadziły gimnazja w: (należy wybrać wyznania spośród podanych poniżej)

luteranie kalwini anglikanie arianie

- A. Rakowie
- B. Rawiczu
- C. Lubartowie

Zadanie 25 (2 punkty)

Uzupełnij tekst oraz podkreśl prawidłową odpowiedź.

W Rzeczypospolitej doszło do podpisania porozumienia pomiędzy różnymi wyznaniem mającego na celu wspólne działanie. Ugodę podpisano w 1570 roku w (nazwa miasta). Przystąpili do niej przedstawiciele następujących wyznań: (podkreśl prawidłową odpowiedź)

- a. luteranie, kalwini, bracia polscy
- b. kalwini, luteranie, bracia czescy
- c. anglikanie, luteranie, kalwini
- d. bracia polscy, bracia czescy, prawosławni

Zadanie 26 (1punkt)

Podkreśl prawidłową odpowiedź:

Sejm w roku 1562 uchwalił konstytucję nakazującą przeprowadzenie oceny dochodowości królewskiej. Postanowiono czwartą część dochodów przeznaczyć na utworzenie stałych oddziałów zaciężnych. Oddziały te nosiły nazwę:

- A. obrona potoczna
- B. piechota wybraniecka
- C. wojsko kwarciane
- D. piechota łanowa

Zadanie 27 (6 punktów)

Zapoznaj się z fragmentami unii polsko-litewskich. Napisz roczne daty i miejsca zawarcia poszczególnych unii oraz panującego wtedy króla Polski

A. „...*My, prałaci i panowie, rada tak duchowna, jako świecka i postowie ziemscy [...] Oznajmiamy [...]*

3. Iż już Królestwo Polskie i Wielkie Księstwo Litewskie jest jedno nierozdzielne i nieróżne ciało, a także nieróżna, ale jedna spólna Rzeczpospolita, która się ze dwu państw i narodów w jeden lud zniosła i spoiła.

4. A temu obojemu narodowi żeby już wiecznemi czasy jedna głowa, jeden pan i jeden król spolony rozkazował, który spólnemi głosy od Polaków i od Litwy obran.”

Wiek [...] w źródłach. Wybór tekstów źródłowych Warszawa 1997, s.99-101

roczna data

miejsce zawarcia unii

panujący król Polski

B. „...*Na wieczną pamiątkę. My [...] oznajmiamy niniejszym pismem, komu wiedzieć o tym należy, ku świadectwu współczesnych i wiadomości potomnych: jako zawsze troskliwie staraliśmy się o dobro ziem litewskich i mieszkańców ich, [...]*

Panowie, szlachta, bojarowie naszego Księstwa Litewskiego, ale ci tylko, którzy są wyznawcami rzymskiego katolickiego Kościoła i którym udzielone są klejnoty szlachectwa, mają nadanych sobie wolności i przywilejów swobodnie używać, tak jako ich używają panowie i szlachta Królestwa Polskiego [...]

Nadto my, [...] wybieramy na uczestników herbów i klejnotów Królestwa Polskiego niżej wymienione osoby spośród naszej szlachty litewskiej, których szlachta Królestwa Polskiego wraz z wszystkimi ich rodzinami do braterstwa i rodu swego przyjęła...”

Wiek [...] w źródłach. Wybór tekstów źródłowych, PWN Warszawa 2003 s. 197-9

roczna data

miejsce zawarcia unii

panujący król Polski

Brudnopis